

Svitavy '84

Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her

Zpravodaj č. 2

6. listopadu 1984

Slavnostně zahájeno

V sobotu 3. listopadu byla v Lidovém divadle zahájena XII. národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her. Slavnostního aktu byla přítomna delegace krajských, okresních a městských stranických a státních orgánů a organizací Národní fronty, vedená členem předsednictva a tajemníkem Východočeského KV KSČ Františkem Haškem, v níž dále byli vedoucí tajemník OV KSČ Milan Lukeš, tajemník OV KSČ Jaroslav Gloser, člen předsednictva OV KSČ a předseda OOR Alois Hejduk a další hosté.

Zástupce ministerstva kultury ČSR dr. Jan Kohout v zahajovacím projevu zdůraznil, že dvanáctý ročník této významné kulturně politické události se uskuteční na počest 67. výročí VŘSR a v rámci oslav Měsíce československo-sovětského přátelství. Ideje Velkého Října, který položil základy k budování socialistické společnosti a vytvořil tak předpoklady pro to, aby se pracující stali aktivními účastníky kulturního života a tvůrci duchovních hodnot, zůstávají dodnes živé. Zvláště letos, kdy se nacházíme v předvečer čtyřicátého výročí o-

svobození Československa Sovětskou armádou, si stále silněji uvědomujeme i historickou spjatost naší a sovětské kultury. Proto i dnes čerpají amatérští divadelníci z bohatého odkazu ruské klasické dramatiky, inscenují původní hry sovětských autorů, které odrážejí život současné sovětské společnosti a inspiroují se ruskými a sovětskými díly literárními nebo filmovými k vlastní autorské tvorbě.

Tyto pozitivní tendence v dramaturgii amatérských divadel dokumentují nejlepší ochotnické soubory z jednotlivých krajů ČSR i hostující soubor ze Slovenské socialistické republiky ve svých inscenacích i na letošní přehlídce ve Svítavách. Objevují

se tu díla především současných sovětských autorů jako jsou Katajev, Vampilov, Saja, Rasputin i několik podnětných autorských adaptací.

Národní přehlídka ve Svítavách je záležitostí vsutku celé amatérské veřejnosti, která ji chápe jako příležitost prokázat současný stupeň svého vývoje, svoji schopnost tvořivě rozvíjet pokrokové tradice a vyjadřovat se současnou tvorbou k naléhavým problémům dneška.

Jsme přesvědčeni, řekl na závěr svého zahajovacího projevu soudruh J. Kohout, že XII. národní přehlídka přispěje k prohloubení a upevnění přátelství mezi lidem naší vlasti a Sovětského svazu.

ŘÍJEN A KULTURA

V těchto dnech vstupujeme do období oslav 67. výročí Velké říjnové socialistické revoluce, do Měsíce československo-sovětského přátelství. Ten letošní probíhá pod heslem „Sovětský svaz - náš osvoboditel, věrný přítel a spolehlivý spojenec při budování rozvinuté socialistické společnosti“. Měsíc přátelství se stane základem pro oslavy 40. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

V této souvislosti si uvědomujeme zásadní a rozhodující význam, jaký měla Říjnová revoluce nejen pro politické uspořádání světa, ale také pro rozvoj kultury, její zpřístupnění pracujícím. Ve vývoji naší novodobé poválečné kultury a zejména při formování kulturní politiky KSČ sehrála a sehrává pokroková ruská a především sovětská kultura neobyčejně významnou roli. Dává nám nadějně poučení o nutnosti široké demokratizace kultury, aby se poklady umění staly skutečně přístupné nejširším vrstvám lidu, ukazuje cestu k řešení otázky, jakou novou kulturu je třeba vytvářet, aby skutečně zrcadlila dynamiku společenských proměn v epoše revolučního zápasu dělnické třídy, aby se tedy stala kulturou vsutku socialistickou. Trvale inspiruje k vyvíjení skutečně lidové kultury, která se projevuje v neustálém navazování na hluboké národní tradice a lidové kořeny kultury i v současném rozvoji zájmové umělecké činnosti lidových mas ve všech oblastech kultury a dává umění a kultuře náplň a ducha přirozených internacionalistických vazeb.

V uplynulých čtyřiceti letech nám sovětské zkušenosti ne jednou pomáhaly při koncepci zákonů zrozených ze socialistické revoluce, ať již šlo o zákon divadelní či osvětový, zákon o knihovnách či památkové péči, o uspořádání v oblasti muzejnictví, publikační činnosti, autorského práva atd. Celá výstavba a organizace kulturního života u nás nese pečeť zkušeností Sovětského svazu. Čeho tam bylo dosaženo v socializaci kultury za několik desetiletí perného hledání, mohli jsme použít a urychleně aplikovat pro naše potřeby my, a tím podstatně urychlit proces socialistické kulturní revoluce.

Tím zároveň vyrostly i nové podmínky pro další rozvoj vzájemných kulturních styků. Výměna se začala realizovat ve všech oblastech kultury: v umění, zájmové umělecké činnosti, knihovnictví, muzejnictví i v dalších oblastech. Vyměňovala se nejen umělecká díla, ale stále častěji přijížděli dirigenti, režiséři, výtvarníci, baletní sólisté a další umělci, aby svými zkušenostmi přispěli k rozvoji kultury a umění u nás. Docházelo k uzavírání plánů spolupráce mezi státními orgány a společenskými organizacemi, mezi uměleckými svazy, mezi kraji a městy, závody a kulturními zařízeními. Počítala-li se výměna kulturních pracovníků v poválečné době na desítky a stovky, dnes ji už počítáme na tisíce. K tomu se řadí i pomoc při výchově uměleckého dorostu, dlouhodobá působení sovětských pedagogů a umělců v našich uměleckých zařízeních, obesiání soutěží, festivalů a jiných kulturně politických významných

akcí. Jedním z příkladů inspirujícího podnětu sovětské kultury je právě svitavská národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her. Našla si již pevné místo v systému uskutečňování kulturní politiky našeho socialistického státu a přispívá k hlubšímu vzájemnému poznávání obou našich kultur, kultur svou podstatou a směřováním ke společenskému pokroku blízkých a bratrských.

Divadelní studio Iris Obvodního kulturního domu v Praha 6 přivezlo do Svitav Historii o Vasiliji Zlatovlasém Evy Rolečkové. Na improvizovaném pódiu v Městském dvoře hru uvedou v úterý 6. listopadu od 16.30 hodin.

Z tradic rostou úspěchy

V prvním čísle Zpravodaje jsme Vás informovali o kulturním dění v okrese Svitavy, zejména v divadelním životě. Máme ale také celou řadu recitačních kolektivů, které se zúčastňují přehlídek a soutěží, připravují vhodné pořady pro slavnostní zasedání, aktivity, schůze a podobné příležitosti. Jednotliví členové spolupracují při občanských obřadech v hodnotných kulturních programech. Konkrétním příkladem takového všestranného působení je recitační studio Okresního kulturního střediska ve Svitavách, vedené Marií Votavovou.

Ochotníci z Bystrého se zase mohou pochlubit účastí na přehlídkách vesnických souborů ve Vysokém nad Jizerou, odkud si přivezli již nejedno ocenění. Příkladem velkého nadšení pro divadlo jsou např. úspěchy spojeného divadelního souboru JZD Příluka.

Z dětských souborů patří již po léta mezi nejlepší Vitamin S při JKP a II. ZŠ v Litomyšli, který staví na zkušenostech a talentu V. Šeuera. Podobný zápal pro divadlo najdeme u ochotníků v Městečku Trnávce ale i v dalších místech okresu. V Poličce se například vedle souboru dospělých daří i dětskému divadlu, kterému se obětavě věnují J. Hrdinová a s. Tamele.

Čtyřicet let od osvobození Československa - to je přehlídka čtyřicetileté plodné tvůrčí práce a rozmachu také na poli amatérského divadla. K jeho vrcholům bezesporu patří národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her, jejíž dvanáctý ročník právě píšeme. Na její rostoucí úrovni se jasně ukazuje, že za socialismu jsou vytvářeny ty nejlepší podmínky pro ustavičný růst kvality umělecké tvorby a pro aktivní účast pracujících na ní.

Soubor D 111 z Českých Budějovic již ve Svitavách dobře známe. Tentokrát sáhl po klasice a nastudoval hru N. V. Gogola Mrtvé auše. Viděli jsme ji na přehlídce v pondělí.

Druhým zástupcem pražských ochotníků na přehlídce je soubor Lucerna KDHM Praha. Nastudoval hru Valentiina Katajeva Kvadratura kruhu.

POROTA XII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY

Předseda: zasloužilý umělec Milan Fridrich, režisér Jihočeského divadla v Českých Budějovicích
Tajemnice: Jana Paterová, odborná pracovnice divadelního oddělení Ústavu pro kulturně výchovnou činnost Praha
Členové: Jan Vedral, dramaturg Československého rozhlasu Praha, Radoslav Lošťák, dramaturg Národního divadla, dramatik a překladatel, Věra Tašlová, odborná pracovnice scénografického oddělení Divadelního ústavu Praha

Záběr ze hry Kvadratura kruhu, kterou uvedou členové souboru Lucerna z Prahy v úterý večer.

Patroni a Národní přehlídka

„Národní přehlídka ruských a sovětských her ve Svitavách má neopakovatelnou atmosféru a krásné, upřímné ovzduší.“ — Tato slova slyšíme od členů divadelních souborů často a proč nepřiznat, že je slyšíme velmi rádi. Vždyť právě proto, aby se amatérským divadelním souborům u nás dobře hrálo a rádi se k nám s nově nastudovanými dramaty vraceli, vyvíjejí patroni - závody, družstva, školy, instituce a organizace Národní fronty - nemalé úsilí. Přestože má systém patronace za dvanáct let existence národní přehlídky už svou ustálenou formu a jednotlivé skupiny patronů se v podstatě nemění, je prestižní záležitostí každého patrona přijít vždy s něčím novým. Tužbou všech je, aby právě ten jejich večer patřil mezi nejlepší, aby hlediště bylo zaplněno vnímavým publikem a „jejich herci“ byli odměněni tou nejvyšší cenou - uznáním diváků.

Zahajovací představení letošní XII. národní přehlídky ruských a sovětských divadelních her patřilo bezplatným dárcům krve a bylo vyjádřením díky za jejich obětavou a zásluhou činnost. Hlavními garanty tohoto tradičního večera jsou OV ČSČK, OÚNZ, JZD Obránců míru a JZD Jedlová.

Sál Městského dvora upravený arénovým způsobem zaplnili v neděli diváci z Moravskotřebovska v čele s pracujícími n. p. Hedvá a družstevníky JZD Pokrok Staré Město a JZD Družba Kunčina. Divadelní studio Šupina - reprezentant Jihočeského kraje - bylo vybráno do svitavské přehlídky poprvé a o to víc záleželo hostitelům na tom, aby se v našem okrese cítili co nejlépe. Připravili se proto na jejich uvítání obzvláště pečlivě.

Druhý nový přehlídkový soubor je z Maštova v Západočeském kraji. Jeho pobyt s velkou zodpovědností zabezpečují občané Litomyšlska v čele s pracujícími k. p. Sklo Union Vertex.

Také ostatní patronátní skupiny, za něž jmenujeme alespoň hlavní patrony - Technolen Svitavy, k. p. TOS Svitavy, n. p. Vigoona Svitavy, OV SČSP, OV SSM, městské stranické a státní orgány, mezi něž patří i občané Poličska a pracující n. p. Adast - zahájily organizační přípravu setkání s divadelními kolektivy již dlouho před přehlídkou. Po prvních schůzkách se zástupci souborů se mnohde vyvinula čilá korespondence s cílem hlubšího vzájemného poznání i upřesnění celkového programu pobytu souborů ve Svitavách. Často se plánují i exkurze do závodů a samozřejmě vždy přátelské besedy, při nichž mizí jakékoliv rozpaky a zapomíná se na konvence. Pro vzpomínku na chvíle strávené společně vymýšlejí a obstarávají patroni drobné dárečky, které vyjadřují jejich péči a starost o to, aby si všichni účastníci přehlídky odváželi ze Svitav jen ty nejlepší zážitky a dojmy.

Nováčkem na národní přehlídce ve Svitavách je mladý soubor z Maštova. Za vedení režiséra nastudoval novinku: hru Kazyse Saij Býk Klemens. Uvidíme ji ve čtvrtek 8. listopadu na scéně Lidového divadla.

Představujeme soubor z Maštova

Zápal pro divadlo

Divadelní studio osvětlové besedy Maštov, které ve čtvrtek 8. 11. uvede na svitavské přehlídce hru Kazyse Saij „Býk Klemens“, je souborem velice mladým. Vznikl v roce 1981, věkový průměr členů nedosahuje třicítky. Maštov leží v hezkém kraji v podhůří Doupovských vrchů, na rozhraní tří okresů a dvou krajů. Soubor tvoří mladí lidé z pěti okolních obcí Čejkovic, Račetic, Vilémova, Radonic a Maštova. Vesměs jde o družstevníky z místního JZD, ale také horníky a energetiky z Tušimic.

Vedoucím a režisérem souboru je Vladimír Valeš. Co říká o hře: „Titul Býk Klemens jsme vybrali proto, že v současné dramaturgické produkci představuje opravdu kvalitní text. Ale nejen to. Dotýká se nás i nosné téma hry, které vypovídá o ničivém vlivu bohatství a peněz na lidskou morálku. Provozujeme tak zvané kolektivní divadlo, to znamená, že ve vedení herců jsem se snažil uplatňovat zkušenosti z dramatické výchovy dětí. Po řadu let jsem totiž vedl dětský soubor.“

Divadelníci z Maštova pracují ve velmi složitých podmínkách. Býk Klemens měl premiéru před dvěma lety. Tři týdny před ní nastal v kulturním domě, kde herci zkoušeli, havarijní stav a dům musel být uzavřen. Přístřeší našel soubor v sále hostince o jedenáct kilometrů dál, v Ra-

četicích. Tady se ovšem divadlo nikdy nehrálo, takže bylo nutno ihned ušít horizont, sehnat osvětlovací techniku (pomohly halogenové lampy vypůjčené ze šachty). Premiéra byla, dopadlo dobře, ale tím všechny problémy nekončily. V sále bylo v zimě chladno, provoz zkoušek narušovaly tanečnice. Městský národní výbor ve Vilémově nabídl sokolovnu. Od té doby, jak říká vedoucí souboru, se herci a technika stěhují podle počasí. Uprostřed zimy mohou mít jen čtené zkoušky, na to stačí škola v Maštově, pak přijde na řadu sokolovna a nakonec, na jaře, se může do Račetic. Veškeré přesuny se dějí vlastními auty, což za rok představuje sedm a půl tisíce najetých kilometrů. Snad se příštím rokem Maštováci konečně dočkají svého rekonstruovaného domu, což by byl ten nejlepší dárek ke 40. výročí osvobození.

Býk Klemens byla první celovečerní inscenace souboru, předtím to byly jen jakési kabaretní výstupy. Přesto s touto hrou loni postoupili na celostátní přehlídku vesnických a zemědělských souborů ve Vysokém nad Jizerou. A zde přišel hned úspěch. Vladimír Valeš získal cenu za režii.

Po návratu domů někteří herci ze souboru odešli, představitel Býka dal přednost fotbalu, někdo musel na vojnu, děvčata se vdala. Přišli ale noví nadšenci a soubor se opět s vervou pustil do nastudování hry Voskovce a Wericha Kat a blázen. Letos s ní znovu postoupili do Vysokého a opět si odnesli ceny. Helena Šlangalová za roli putykárky a Vladimír Valeš za osobitý dramaturgicko-režijní přístup ke hře a roli Melichara Mahuleny.

Těsně před zahájením přehlídky ve Vysokém se dověděli, že budou vystupovat ve Svitavách. Ukázalo se, jaké kouzlo a moc divadlo má. Všichni „odrodilci“ se zase vrátili a znovu se všichni pustili do zkoušení. Jak se jim povedlo „oprášit“ a vzkřísit polozapadlý kus, to posoudí už diváci ve Svitavách sami.

EVA LOUČKOVÁ

Snímek ze hry Býk Klemens v nastudování Maštovských.

Festival ruských a sovětských divadelních her

ZPRAVODAJ č. 2. — Vydává organizační štáb NP RSDH. Texty připravili J. Strouhal a L. Kružiková. Odpovědný redaktor L. Kružiková. Náklad 500 kusů. — Svitavy dne 6. listopadu 1984. — Tisk: Východočeské tiskárny, n. p., provoz 12, Svitavy. — Povoleno odborem kultury ONV Svitavy pod č. j. 448/84-Sk.